

ĐỘNG THÁI BIẾN ĐỔI ĐẶC ĐIỂM TẦNG ĐẤT MẶT SAU ĐÁM CHÁY Ở RỪNG KHỘP, VƯỜN QUỐC GIA YOK ĐÔN

Phạm Văn Hùng, Kiều Phương Anh, Lê Hồng Việt, Phạm Thị Luận

Phân hiệu Trường Đại học Lâm nghiệp tại Đồng Nai

TÓM TẮT

Bài báo đánh giá động thái biến đổi đặc điểm thảm cỏ, thảm khô, lớp mùn, xói mòn đất và đặc điểm tính chất tầng đất mặt tại các ô thực nghiệm đốt có kiểm soát trong thời gian 24 tháng ở Vườn Quốc gia (VQG) Yok Đôn, kết quả cho thấy: các đám cháy đã ảnh hưởng đến đặc điểm của thảm tươi, thảm khô và lớp mùn. Đặc điểm đám cháy đã chi phối đến khả năng phục hồi của thảm cỏ, sự tích lũy của thảm khô sau cháy ở T5 đạt trên 80% so với T0. Thảm khô có độ khối lượng và độ dày tại thời điểm T5 tích lũy đạt 95,4% và 110% so với T0. Lớp mùn tích lũy đạt trên 100% so với thời điểm T0. Các đám cháy ảnh hưởng gián tiếp đến xói mòn đất, ở lâm phần 1 sau 24 tháng lớp đất bị xói mòn là 4,3 cm/năm, ở lâm phần 2 và 3 cường độ xói mòn đất là 3,8 cm và 3,5 cm. Hàm lượng Nitơ (N), Photpho (P) và Kali (K) tổng của lớp đất mặt chịu sự ảnh hưởng của các đám cháy và làm hàm lượng N giảm trung bình 18,0% và P giảm trung bình 13,8%, nhưng K tổng tăng trung bình 21,4% sau 24 tháng. Các đám cháy ảnh hưởng đến hàm lượng Nitơ (NH_4^+), Photpho (P_2O_5) và Kali (K_2O_5) dễ tiêu làm giảm hàm lượng NH_4^+ là 27,6% và P_2O_5 là 28,4%, trong khi hàm lượng K_2O_5 dễ tiêu được chuyển hóa và tổng hợp tốt hơn sau 24 tháng, K_2O_5 dễ tiêu tăng 44,5%. Ngoài yếu tố cháy rừng thì yếu tố lâm phần có ảnh hưởng đến sự chuyển hóa và tích lũy hàm lượng NH_4^+ , P_2O_5 và K_2O_5 . Nhìn chung, đám cháy có kiểm soát đã làm thay đổi đặc điểm thảm cỏ, thảm khô, lớp mùn, cường độ xói mòn các đặc tính hóa học của tầng đất. Thời gian để cho các yếu tố này hồi phục, tích lũy được giao động từ 18 tháng đến 24 tháng.

Từ khóa: Đặc tính hóa học đất, rừng Khộp, đám cháy, xói mòn, VQG Yok Đôn

Variation behaviour of topsoil trait after fire in the deciduous forest, Yok Don National Park

The article evaluated variation behaviour of grass feature, dry carpet, humus tier, soil erosion and topsoil properties at experiment plots of controlled fire in the period of 24 months at Yok Don National Park. The results showed that: the fires had an influence on the characteristics of vegetation, dry carpet and humus layer. Fire traits have dominated recovery ability of grass, accumulation of dry carpet after blaze at T5 (after fire 24 months), reaching 80% compared to T0 (before fire). Dry carpet had the weight and thickness at the time of T5 accumulatively attained 95.4% and 110% as opposed to T0. Amassment of humus tier reached over 100% as against T0. Fires affected indirectly soil erosion. At the forest stand of 1, 2 and 3, the soil layer was eroded at 4.3 cm, 3.8 cm and 3.5 cm per year respectively. The total Nitrogen (N), Phosphorus (P) and Potassium (K) content of the topsoil were affected by blaze and the content of N and P

Keywords: Chemical properties of soil, deciduous forest, fire, soil erosion, Yok Don National Park